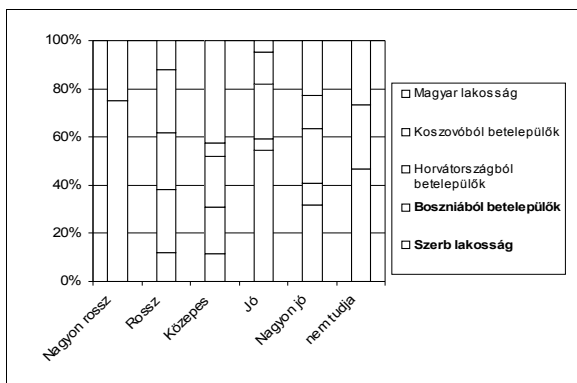

A vajdasági magyar egyetemisták véleménye az etnikai incidensekről *

2009-ben és 2010-ben kérdőíves felmérést végeztem a vajdasági magyar egyetemisták körében. A kérdőíveket 30-30 egyetemista töltötte ki, akik Vajdaság 19 különböző településéről származnak (adai, bácskossuthfalvi, csantavéri, csókai, gunarasi, horgosi, kishegyesi, magyarcsernyei, moholi, oromi, óbecsei, palicsi, péterrévei, rábéli, szabadkai, szenttamási, topolyai, törökkanizsai és zentai egyetemisták töltötték ki a névtelen kérdőívet). A megkérdezettek családja több generáció óta a Vajdaságban él.

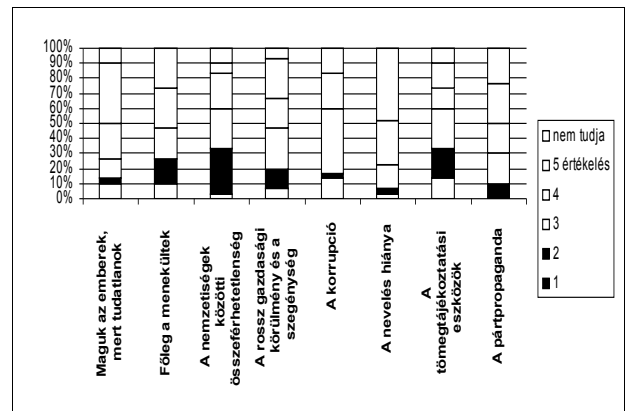
A hallgatók öndefiníálása nem okozott meglepetést, ugyanis az önmeghatározáskor erős regionális tudat mutatkozott. A mintának a 76,67%-a vajdasági magyarnak vallotta magát, 20%-a magyarnak, 3,33% magyar anyanyelvű szerb állampolgárként határozta meg magát.

Kikértem a hallgatók szubjektív véleményét az egyes társadalmi csoportok gazdasági helyzetéről. Az egyetemisták, meglepetésemre, a magyar kisebbség rossz és közepes gazdasági pozícióját kiegyenlítik a koszovói menekültekével. Az 1. grafikonon látható, hogy a hallgatók tulajdonképpen a nagyon rossz gazdasági helyzetű kategóriába csak a Koszovóból betelepülteket és a vajdasági magyarokat sorolták. Legjobb pozícióban szerintük a szerb lakosság van.

1. grafikon: Szubjektív vélemény az egyes csoportok gazdasági státusáról

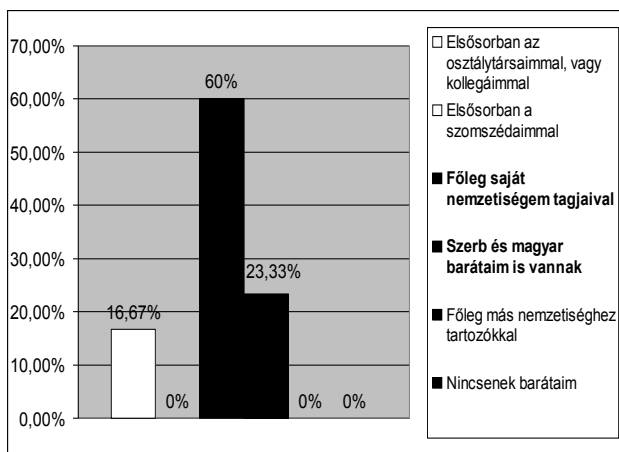
Az anket kérdéseket tartalmazott az etnikai incidensekkel kapcsolatban. Az összes megkérdezett egyetemistának tudomása van az etnikai incidensekről. Az etnikai összetűzések legfőbb okának a nevelés hiányát nevezték meg. Ezt követte az emberek tudatlansága, a menekültek viselkedése, valamint a rossz gazdasági körülmények (2. grafikon).

2. grafikon: Az etnikai összetűzések okozói

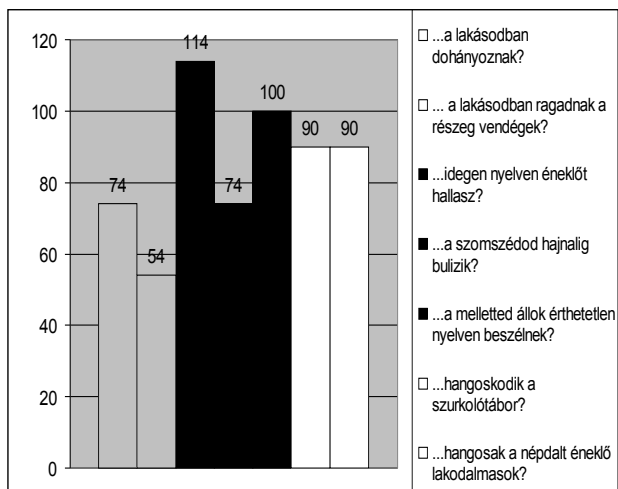
A hallgatók 36,67%-a személyesen ismer olyan egyént, aki etnikai alapú erőszakos incidens áldozata lett, 30% pedig olyan egyént ismer személyesen, akit etnikai alapon megfenyegettek. Tehát a megkérdezett vajdasági magyar egyetemisták túlnyomó része (66,67%) személyesen ismer olyan egyént, aki valamilyen etnikai incidens (verekedés, szidalmazás) áldozata lett.

A kérdőív kitért a hallgatók barátkozási szokásaira is (3. grafikon). A megkérdezett magyar egyetemisták túlnyomó része (60%) főleg a saját nemzetiségének a tagjaival barátkozik. Ez már tulajdonképpen az etnikai bezárkózás jele. A hallgatók 23,33%-a válaszolt úgy, hogy vannak magyar és szerb barátai is, 16,67%-uk pedig elsősorban az évfolyamtársaival barátkozik. Egyetlen olyan hallgató sem volt, aki főleg más nemzetiségűekkel barátkozna.

3. grafikon: Barátkozási szokások

Ha a fiatalok más nyelvű kommunikációs készségét firtatom, a funkcionális nyelvhasználat terén nem a közvetlen kommunikáció dominál. A nyelvtoleranciával kapcsolatban íme a válaszok: szinte minden hallgató toleráns az idegen nyelven éneklőkkel szemben. Gondolom, idejük legnagyobb részében, angol énekeket hallgatnak. Ugyanakkor nagy arányban elfogadják, ha valaki mellettük idegen nyelven beszél, vagy például, ha hangos egy szurkolótábor, sőt a nótákat éneklő lakodalmások sem zavarják őket. Kevésbé fogadják el, ha a lakásukban dohányoznak, vagy ha a szomszéd hajnalig bulizik, legkevésbé pedig a náluk ragadt részeg vendégeket tolerálják (4. grafikon).

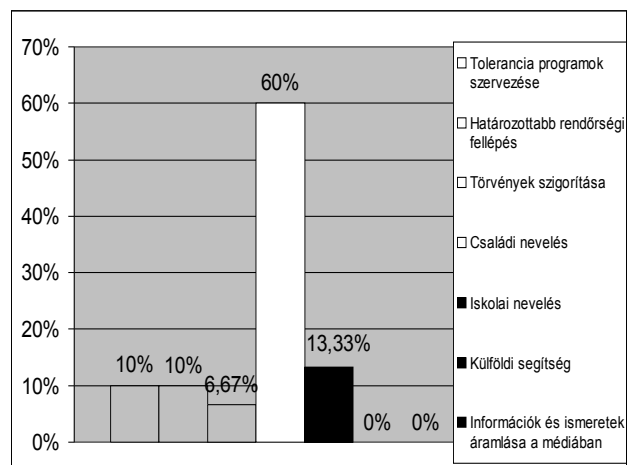

4. grafikon: Toleranciaszint- mérés – elfogadottsági arány: (Mennyire fogadod el, ha...)

A felmérésből kitűnik az is, hogy a minta túlnyomó többsége (83,33%) a Vajdaság multikul-

turalizmusát értéknek tartja, amit ápolni, védeni és fejleszteni kell. 16,67% nyilatkozott úgy, hogy a tartomány multikulturalizmusa tény, amelyet akarva-akaratlanul el kell fogadni. Egyetlenegy magyar hallgató sem gondolja azt, hogy a tartomány multikulturalizmusa teher lenne, amitől legjobban megszabadulni.

Az etnikai színezetű összetűzések esetében a fiatalok habozás nélkül javaslatokat adtak. A megoldást számukra nem a hatalmi szervek ímmel-ámmal mutatott intézkedései jelentik. A magyar hallgatók 73,33%-a szerint társadalmi neveléssel lehetne csillapítani az etnikai incidenseket. Ezen belül 60% a családi nevelésben látja a megoldást, 13,33% pedig az iskolai nevelésben. A toleranciaprogramok szervezésére és a határozottabb rendőrségi fellépésre a minta 10-10%-a szavazott, 6,67% pedig a törvények szigorítására adta a voksát. A magyar fiatalok tehát nem a rendőrségben, a bíróságban és a hatalmi intézkedésekben bíznak.

5. grafikon: Megoldás az etnikai összetűzésekre

Zárógondolatok – összegezés

A kérdőíves felmérés azt bizonyítja, hogy a vajdasági magyarság erős kötődést mutat a tartományhoz, ahhoz a térséghez, ahol él és munkálkodik. Az egyetemisták a Vajdaságot mint szülőföldjüket és/vagy hazájukat fogadják el, és nem szívesen hagynák el egy más országért. Ez a kötődés fontos, mivel a szülőföldhöz való ragaszkodást jelenti és marasztaló ereje van. Merem remélni, hogy a megkérdezett hallgatókhoz hasonló állásponton van a többi vajdasági magyar egyetemista és fiatal is. Ők sem akarnak hazát cserélni.

A hallgatók nagy része viszonylag zárt kommunikációs körben él, vagyis főleg csak saját nemzetiségével barátkozik (szociális, kulturális differenciálódás). Véleményem szerint ebben szerepet játszik a gyenge szerb nyelvtudás, a kommunikációs bizalom hiánya is. Az idegen nyelvhasználat a zene és a szórakozás világában dominál.

A hallgatók többségének van etnikai összetűzéshez fűződő személyes tapasztalata, mégis

értéknek tartják Vajdaság etnikai sokszínűségét. A megfelelő együttélés kulcsát a nevelésben látják. A toleranciaépítésben az oktatási intézmények és a média felelőssége óriási. A békés jövőépítés feltétele miatt is a friss jövevényeknek és a szerb fiataloknak is el kell fogadniuk, hogy a Vajdaság sokunk otthona. Több nép és nemzet írja történelmét ezen a tájon. A térségfejlesztés közös feladat, az Európához való csatlakozás jelenti a jövőt, amelyet jómagunknak kell kiépíteni.

*A dolgozatot a 9. VMTDK-án mutatta be. Mentora: Dr. GÁBRITY MOLNÁR Irén egyetemi tanár.